

Izhaja vsak četrtok
za velja s poštnino
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnštvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Redni katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do sreda opoldna.

Štev. 6.

V Mariboru, dne 6. februvarja 1902.

Tečaj XXXVI.

Kmetje in celjska gimnazija.

Iz Savinjske doline.

Kakor slišimo, trudi se halbenrajnski grof Stürgkh s celjskim Pomarjem in mariborskim Wollhartom na vse kripelje, da bi se spodnjestajerskim Slovincem odvzela celjska slovenska spodnja gimnazija. Mi slovenski kmetje temu slovesno in odločno ugovarjamo. In če bi naši slovenski kmetjski poslanci v tej stvari le za pičico odnehali ali pokazali svojo slabost, potem jim že danes izrekamo popolno nezaupanje ter zahtevamo, da položijo svoje mandate nazaj v naše roke. Da se nam ohranijo celjski spodnji gimnazijski razredi, tega ne zahteva samo slovenska narodna čast, ampak tudi naše kmetske koristi.

Gimnazije niso samo za gospodske otroke, ampak tudi za naše kmetske sinove, katere hočemo spraviti k boljšemu kruhu, kakor je nam odločen. Saj tudi več kakor gospodje plačujemo za gimnazije mi kmetje. In za naše kmetske otroke so potrebni slovenski gimnazijski razredi. Prej smo morali svoje sinove pošiljati po eno ali dve leti v nemško ljudske šole, da so se nemščine naučili in se le potem smo jih lahko stlačili v kako nemško gimnazijo. Mi smo torej morali za svoje študente eno ali dve leti več plačevati kakor, recimo, nemški kmetje. To je bilo krivično, kajti za nemškim kmetom ni naš prostor. Sedaj ko smo dobili slovenske razrede, šlo je lažje, ker so naši sinovi lahko kar vstopili v gimnazijo. Nam so se torej stroški za eno ali dve leti zmanjšali s slovensko gimnazijo.

Zdaj pa nam hočejo zopet vzeti slovensko gimnazijo v Celju. Da se vtikajo v take reči nepozvane osebe, kakor so modrokrvni grof Stürgkh, dunajski profesor Pomar in nemški advokat Wollhart, to je skrajna drznost. O naših slovenskih rečeh imamo govoriti mi slovenski volilci in naši poslanci. Mi kmetje pa hočemo in zahtevamo, da ostane slovenska gimnazija v Celju.

Če se nam vzame slovenska gimnazija v Celju, potem smo prisiljeni, svoje sinove pošiljati ali v nemško gimnazijo v Celju ali pa v slovensko gimnazijo v Maribor. Če jih pošiljamo v nemško gimnazijo, izgubijo s tem naši dečki zopet eno ali dve leti, mi pa si pridobimo za te dve leti novih stroškov. Če jih pa pošiljamo v Maribor, potem se nam neizmerno zvišajo stroški za naše sinove, mnogim kmetom bo celo nemogoče, dati svoje dečke v gimnazijo. Za našo Savinjsko dolino, za celi okraj celjskega in brežiškega glavarstva nam je Maribor preveč oddaljen in premalo znan. V Celje pridemo že večkrat po opravkih in lahko takrat, rekel bi mimogrede, pogledamo za svojimi sinovi. V Celju imamo tudi mnogi sorodnike in znance, katerim lahko izročamo svoje otroke. Kar pa je posebno velike važnosti, v Celje lahko mnogi kmetje dovažajo živež, s katerim plačujejo hrano in stanovanje, česar bi v Maribor ne mogli, ker je predaleč.

Vsakdo mora torej videti, da zahtevamo res kmetske koristi, da slovenska gimnazija v Celju ostane. Za to pa se tudi na-

dejamo, da bodo za njihov nadaljni obstanek storili naši poslanci vse, kar se le da. Bati se jim ni treba ničesar, kajti mi kmetje, njih volilci, stojimo za njimi.

V pomoč vinogradnikom.

V zadnji številki »Slov. Gospodarja« smo omenili, da utegne po trtni uši poškodovanim vinogradnikom na veliko korist biti postava, katero je po predlogu državnega poslanca Žičkarja sklenil državni zbor, namreč, da bo smela država tudi več brezobrestnih posojil dajati za prenovitev opustošenih vinogradov, kakor posamezne dežele. Po dozdašnjih postavi iz l. 1892 je smela država dati le samo toliko, kolikor je dala v ta namen dežela. To je vzrok, da se je toliko prošelj za brezobrestna posojila moralo odbijati vsako leto, ker je primanjkovalo denarjev.

A s tem se ni vse doseženo, če se vinogradi prenovijo. Po nekaterih krajih so letos pridelali obilo vina: toda prodati ga ne morejo. Dveh postav nam bo še treba, da našim vinogradnikom zasijejo zopet boljši dnevi: postave zoper ponarejanje vina in odprave nesrečne vinske klavzule nasproti Italiji. Če naši domači vinogradniki se toliko vina pridelajo, pa se bo smelo vino ponarejati in pačiti, tuje vino slabe vrste prodajati pod imenom naših dobrih domačih vin; bo vinogradnikom še malo pomagano. In če se bo smelo laško vino brez carine ali pa po tako nizki carini, kakor dozda, v Avstrijo uvaževati

Listek.

Sirotek Dominik.

(Iz francoskega prestavil Al. Č.)

To vam je žalostna zgodba, o ubogem Dominiku. Mati mu je bila ciganka, v službi pri majhnem glumačkem društvu, ki si je potovaje od vasi do vasi s svojo »umetnostjo« služilo boren kruh. Dokler je še bila mlada, lepa, se je še živelo; pa prišla je bolezen, nalezla se je bila osepnica in morala je v bolnico. Ozdravela je sicer, a njena lepota je zginila, grde osepnice so ji bile hudo zrovale njen lep obrazek; voditelj ove družbe jo je zategadelj nevmiljeno zapodil iz službe. Kaj pa sedaj? Dela ni bila vajena, morala je torej s svojim sinkom beračiti od hiše do hiše, tu za košček kruha, tam za prenočišče v kakem hlevu. Vesela sta bila revčeka, če sta našla usmiljenih ljudi, če so jih pa kje odirali od hiše, sta tudi morala pretrpeti. Tako nekaj časa. Pa prišlo je še hujše gorje. Ubogi Dominik je zgubil svojo mater. Smrt mu jo je ugrabila. To pa je bilo tako-le:

Mara, tako je bilo materi ime, in Dominik korakata po daljni planjavi ob morskem bregu, proti sosedni vasi. Od ranega jutra že pada gosti sneg. Mara je že dalj časa bolehal, hud kašelj jo je mučil. Mračilo

se je že, ko sta nastopila pot. Večkrat je opešala in morala sestiti ob poti, da se malo oddahne. Željno so se ozirale nje solzne oči okrog, a zaman, nikjer ni videti hiše, da bi mogla poprositi za prenočišče, le daljna planota, a na eni strani od severnih vetrov razburkano morje, kojega peneči valovi se zaganjajo ob skalnato obrežje. Noč se je storila.

Kako hudo je Mari pri srcu v tej samoti! Moči jo vedno bolj zapuščajo, rada bi se zopet odpočila, pa ne upa se, boječ se, da bi ne mogla več vstati, da bi bil to zadnji počitek.

Burja razsaja, veter tuli, zdi se ji, da ji poje mrtvaško pesem. Kar se začuje glas zvona!

Le zvoni mi tako glasan,
In milo poj čez tujo plan;
Da si srce mi trga jad
Zvonenje tvoje slušam rad.

Radostno vsklikne Mara: »Blizo vasi sva Dominik, kmalo se odpočijeva!« Ves vesel hiti Dominik nekaj korakov naprej in zakliče: »Res je mati, hiše se že vidijo, le hitro, hitro, gotovo najdeva usmiljenih ljudi, ki naju sprejmejo pod streho, saj v tem groznem vremenu naju vendar ne morejo odpoditi od hiše.« »Bog te vsluši«, vzdahne mati s slabotnim glasom, in upiraje se na svojega

sinka stopa kolikor mogoče naglo naprej. Vsa vpehana dospeta v vas, a vse hiše so prazne in duri zaklenjene. Bila je božična noč in ljudje so šli v cerkev, počastit Božjega Deteta v jaslicah. Mare se loti obupnost. »Dalje ne morem«, vzdahne žalostno, »tu počakajva, saj služba Božja bo kmalu minula.«

Moči ji opešajo, zgrudi se v sneg, objame se svojega sinka, ga poljubi na čelo. »Bog te obvari Dominik«, bile so zadnje besede iz maternih ust. Ubogi Dominik, očeta ni poznal, ljubo mater je zgubil, ostal je sirotek sam na svetu.

„Le za mamó srce bije
Mamó išče le okó,
Mami le ljubezen kljije
Mamó usta kličejo.“

* * *

Kodeljevi se usmiliijo ubogega Dominika, pa ga vzamejo pod streho, saj jim je bilo ravno treba ovčjega pastirja. Revček se je nekoliko potolažil; oče Gregor so mu bili naklonjeni in prijazni, in gospodinja je tudi ravnala lepo z njim.

Le domači sin Ivan, ta ga ni maral, od dne do dne ga je bolj sovražil ter mu nagajal, kjer je le bilo mogoče. Nekega dne se prikrađe na pašnik, zgrabi skrivaj najlepšo ovco, jo vleče siloma do morskoga obrežja